

Vijesti

In memoriam Dr. h. c. Heinrich Wild

Nema danas geodetskog stručnjaka na svijetu, kojemu ne bi bilo poznato ime najvećeg konstruktora geodetskih instrumenata. Njegovim genijalnim idejama osnovan je potpuno novi put u proizvodnji instrumenata, koji i danas još s obzirom na blizinu stare ere nose naziv moderni teodolit ili moderni nivelir.

Već nekoliko godina sve rjeđe se je čulo za ime dr. Wilda. Naselio se je u Badenu (Švicarska) i u dubokoj starosti uživao svoj zasluženi mir. Povremeno se je čitalo da je primio delegate kakove konferencije koja bi se održavala u Švicarskoj.

Iznenada smo obavješteni, da je 26. decembra 1951. u starosti od 74 godine preminuo vrijedni pronalazač i konstruktor geodetskih i astronomskih instrumenata. Otišao je sa pozornice ljudske djelatnosti opet jedan veliki i nezaboravni čovjek, čija djela će se još vidjeti sigurno stoljećima. Sigurno da još nisu sve ideje ni ostvarene.

Tri najpoznatije tvornice svijeta Carl Zeiss, Wild i Kern, u pogledu geodetskih instrumenata, ogromni dio svojih uspjeha i glasovitih proizvoda zahvaljuju imenu Wild. Razvoj švicarske optičke i mehaničke industrije unazad posljednjih trideset godina obilježen je djelatnosti dr. Wilda.

Godine 1877. rodio se Wild u Clarusu. Sa 15 godina starosti pošao je u praktičnu tehniku, ali je poslije studirao na Tehnikumu u Winterthur (Geometarska škola). Praktikant je postao 1899. i tu se odmah istaknuo te brzo napredovao. Povjereni su mu razni zadaci. Rad na instrumentima započinje god. 1905. Poteškoća je bila što tada industrija nije mogla ostvariti njegove ideje. God. 1908. tvornica Carl Zeiss povjerava mu vodstvo svog novog odjela za proizvodnju geodetskih instrumenata. On započinje slavni uspon Wilda, a u proizvodnji odmah nastaje prelom. Prvi rezultati su niveliri, serijski pro-

izvođeni, sa cilindričkim osovinama, durbin sa unutarnjim fokusiranjem, koincidentni način kontrole libele u prizmatskom sistemu. Stativi potpuno mjenjaju oblik. Tek poslije prvog svjetskog rata ostvarena je prva njegova konstrukcija modernog teodolita TH 1 (u god. 1919.). Godine 1920. osniva svoje radione za finu mehaniku i optiku u Heerbruggu u Švicarskoj, iz čega u god. 1923. nastaje dioničko društvo. Godine 1930. povodom jednog internacionalnog kongresa Savezna Tehnička visoka škola mu podjeljuje naslov počasnog doktora, za zasluge na polju konstrukcije geodetskih instrumenata. God. 1932. izlazi iz poduzeća u Heerbruggu i nakon zadržavanja od tri godine u Zürichu odlazi kao neovisni konstruktor u Baden. Koncem god. 1935. počima surađivati sa tvornicom Kern, nakon čega nastaju instrumenti DK 1, DK 2, DKM 1 i DKM 2 i poslije DKM 3 sa durbinom sa ogledalima. Ovaj posljednji u velikom broju upotrebljava švicarska vojska.

U svojoj djelatnosti dr. Wild uz svoju nadarenost pokazao je i vanrednu izdržljivost u radu. Jedna ideja od vrijednog konstruktora čini se upravo kao aksiom za djelatnost ove vrste i mogla bi se u kratko ovako reći: Nikad konstruktor ne smije dva puta načiniti jedno te isto; poticaj u radu treba biti konkurencija sa samim sobom.

Mnogi znani i neznani dali su svoju priloge tehničari instrumenata, ali je mali broj onih koji su cjelovito zahvatili problematiku konačnog i cjelovitog oblikovanja geodetskih instrumenata. Najveći među ovim rijetkima, dr. Wild završio je svoj rad za uvijek.

U našoj generaciji ostat će nezaboravno ime čovjeka, koji je toliko načinio da se poljepša i poboljša terenski život geodetskog tehničara, i koji je svojim radom omogućio da mjerenja postaju brža i točnija.

Prof. Ing. S. Cimerman